

Sdělení k žádostem o zápis absolventů zahraničních vysokých škol do seznamu advokátních koncipientů vedeného ČAK

Představenstvo České advokátní komory (ČAK) se na několika svých zasedáních zabývalo otázkou zapisování absolventů zahraničních vysokých škol do seznamu advokátních koncipientů, který ČAK vede, zejména pokud jde o žádosti došlé po přijetí novely zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, provedené zákonem č. 219/2009 Sb. Vycházelo přitom jak z odůvodnění samotných žádostí, tak ze stanoviska Výboru ČAK pro srovnávací přezkum právnického vzdělání získaného v zahraničí, včetně oponentních stanovisek, dále z vyjádření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a dalších skutečností přednášených v průběhu jednání představenstva. Po zvážení všeho, co považovalo za rozhodující, zejména však toho, že advokátní koncipient v době zápisu musí mít úplně vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu, případně ukončené studium na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v ČR uznáno za rovnocenné na základě mezinárodní smlouvy, nebo pokud bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu (zákona o vysokých školách) a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v ČR a po zvážení toho, že

- koncipientská praxe slouží k získání znalostí a osvojení zkušeností potřebných k výkonu advokacie a nemůže nahrazovat dobu vysokoškolského studia;

- advokátní koncipient může být pověřován provedením jednotlivých úkonů právních služeb, musí tedy být již od počátku koncipientské praxe vybaven potřebnými znalostmi českého právního řádu, včetně procesních předpisů;

dospělo k závěru, že právní řády ostatních států Evropské unie i států mimo Evropskou unii jsou v současné době již natolik odlišné od právního řádu České republiky, že jejich znalost bez dalšího nepostačuje k řádnému výkonu koncipientské praxe v ČR.

Na druhou stranu dospělo k závěru, že většina zahraničních vysokých škol, zejména působících v zemích Evropské unie, poskytuje dostatečné vzdělání v právních předmětech historických a teoretických a v předmětech mezinárodního a evropského práva. Podle názoru představenstva většině uchazečů stačí vedle již absolvovaného studia v zahraničí doplnit si znalosti českého práva alespoň v základních oborech, jakými jsou ústavní právo, trestní právo hmotné a procesní, občanské právo hmotné a procesní, obchodní právo a správní právo. Představenstvo ČAK má poznatek, že právnické fakulty na vysokých školách působících v ČR organizují tzv. mimořádné studium, v němž sice nelze dosáhnout úplného vysokoškolského vzdělání, nicméně se lze vzdělat v jednotlivých předmětech práva a ve zvolených předmětech složit i zkoušku. Doklad o takto složených zkouškách nepochybně osvědčí znalost daného předmětu.

ČAK proto doporučuje absolventům zahraničních vysokých škol, kteří neosvědčí znalost českého právního řádu jiným způsobem (např. absolvováním doktorandského nebo i bakalářského studia na české vysoké škole), aby si doplnili potřebné právní vědomosti např. formou mimořádného studia.

ČAK jsou známá některá vysvětlující stanoviska poskytovaná uchazečům, studentům a absolventům některých zahraničních škol k tomu, jak je ČAK povinna absolventy těchto zahraničních škol bez dalšího zapisovat do seznamu advokátních koncipientů. Tato stanoviska

se většinou odvolávají na mezinárodní smlouvy, k nimž Česká republika přistoupila, zejména tzv. Lisabonskou úmluvu ze dne 11. 4. 1997 o uznávání kvalifikací týkajících s vysokoškolského vzdělání v evropském regionu a na mezistátní dohodu uzavřenou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou dne 23. 3. 2001 o vzájemném uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání, případně i na judikaturu Evropského soudního dvora.

ČAK upozorňuje, že jak Lisabonská úmluva, tak mezistátní dohoda mezi ČR a SR rozlišují uznávání vzdělání podle účelu, který je v podstatě trojí:

- používání získaného akademického titulu v přijímajícím státě
- možnost dalšího studia v přijímajícím státě
- možnost profesního uplatnění v přijímajícím státě.

Zatímco v prvních dvou případech dochází k uznání vzdělání téměř automaticky, v případě možnosti profesního uplatnění odkazují mezinárodní smlouvy vždy na vnitrostátní předpisy přijímajícího státu.

Rovněž judikatura Evropského soudního dvora respektuje v případě uchazečů o přípravu k povolání advokáta zvláštnosti právních řádů a umožňuje ověření znalostí tuzemského právního řádu v přijímajícím státě.

ČAK dále upozorňuje na možné problémy tam, kde zahraniční vysoká škola neposkytuje ucelené právníké vzdělání v magisterském studijním programu, ale umožňuje tzv. nadstavbové vzdělání např. nad bakalářské studium poskytnuté jinou školou, která není v ČR uznána jako škola poskytující vzdělání v oboru právo. Pak totiž obsah a rozsah studia neodpovídá obsahu a rozsahu studia poskytovaného vysokými školami v ČR.

Zcela určitě problémy nastávají v případě, kdy uchazeči neabsolvovali studium v zahraničí, nýbrž v České republice, přičemž toto studium je organizováno neškolskými subjekty podle studijních programů českých vysokých škol, v českém právu, v českém jazyce a zahraniční vysoká škola takovým absolventům vystaví vysokoškolský diplom. Takové studium není v České republice akreditováno, neprobíhá podle podmínek akreditace udělené zahraniční vysoké škole v domovském státě a příslušný akreditační orgán domovského státu nevykonává a ani nemůže vykonat na našem území státní správu v oboru vysokého školství.

Představenstvo České advokátní komory proto rozhodlo, že takové „absolventy“ do seznamu advokátních koncipientů zapsat nelze.

V Praze dne 21. 6. 2011

JUDr. Ladislav Krym,
tajemník České advokátní komory